

Evaluering av lokale forhandlinger 2004 Lokallag i staten

1 Bakgrunn

Hensikten med denne rapporten er å gi en evaluering av de lokale forhandlingene som lokallagene i Forskerforbundet i statlig sektor gjennomførte i 2004. Et nettbasert spørreskjema er tilsendt alle lokallag i statlig sektor.

Rapporten vil først gi en kort beskrivelse av rammene for forhandlingene i 2004. Selve evalueringen vil fokusere på lokallagenes kravprofil og lokallagenes forhandlingsresultat sett i forhold til deres lønnsmasse. Der det ikke foreligger opplysninger om lønnsmasse vil rapporten som en alternativ tommelfingerregel sammenlikne forhandlingsresultatet med lokallagets prosentandel av totalt antall ansatte i virksomheten.

Formålet med evalueringen er å gi et bilde av de lokale forhandlingene i 2004 slik lokallagene opplevde det samt vurdere hvordan resultatet ble for Forskerforbundets medlemmer.

2 Beskrivelse av datagrunnlaget

I alt ble 97 lokallag tilsendt det elektroniske spørreskjemaet og det kom svar fra 54 lokallag. Dette er på nivå med oppslutningen ved evalueringen av forhandlingene i 2002. De fleste av de største lokallagene i statlig sektor er representert i materialet, deriblant:

- Alle universitetene med unntak av Universitetet i Oslo hvor Forskerforbundet brøt forhandlingene
- 19 høyskoler
- 11 forskningsinstitutt

For en fullstendig oversikt over hvilke lokallag som er med i undersøkelsen se vedlegg 1.

3 Nøkkeltall

De lokale forhandlingene 2004 skulle gjennomføres med virkning fra og med 1. juni 2004 innenfor en samlet økonomisk ramme på 1% av lønnsmassen. I tillegg til den avsatte økonomiske rammen ble det presisert at arbeidsgiver kan skyte inn egne midler fra virksomheten. Føringsen fra hovedtariffavtalen var at forhandlingene skal bidra til å fjerne kjønnsbetingede forskjeller og partene lokalt ble tilrådt å kartlegge eventuelle kjønnsbetingede lønnsforskjeller. Ellers var det ingen føringer på de lokale forhandlingene bortsett fra føringsen om at kvinner skal ha en større andel av potten enn en prorata fordeling tilsier.

4 Midler lagt til lokalt

I alt hadde arbeidsgiver ved 20 av lokallagene lagt til midler i potten. Størrelsen varierte fra de som la til noe få kroner for å få oppgjøret til å gå opp til noen to som hadde lagt til 37% av den opprinnelige potten. Ved 12 av institusjonene ble det lagt til over kr 20 000,- mens 6 institusjoner hadde lagt til kr 100 000,- eller mer.

Det var veldig ulike begrunnelser blant de institusjonene som hadde lagt til mer enn 10% i potten. Det varierte fra konkrete årsaker som stor innsats i en omstillingsperiode (HiB) til en generell målsetting om å ha en aktiv lønnspolitikk og legge til midler i potten så lenge det er økonomisk forsvarlig (NHH).

Tabell 1 Institusjoner som la til midler i potten, i kroner og prosent av total pott

Institusjon	Beløp	Prosent
Bioteknologinemnda	5500	18,2
Fylkesmannen i Nord-Tr.	300000	-
HiB	20000	13,3
HiBU	5051	-
HiT	2034	0,1
KHiB	7067	3,1
Mattilsynet	1800000	27,8
NGU	55000	-
NHH	609000	37,5
NIFES	40000	10,3
NOKUT	50000	-
Norsk Polarinstitutt	6500	1,7
Norsk språkråd	60000	-
NUPI	48	0,02
Patentstyret.	100000	10,8
Planteforsk	3420	-
Sifo	95129	37,6
UHR	100000	-
Utd.direktoratet	100000	12,9
Veterinærinstituttet	1329	0,1

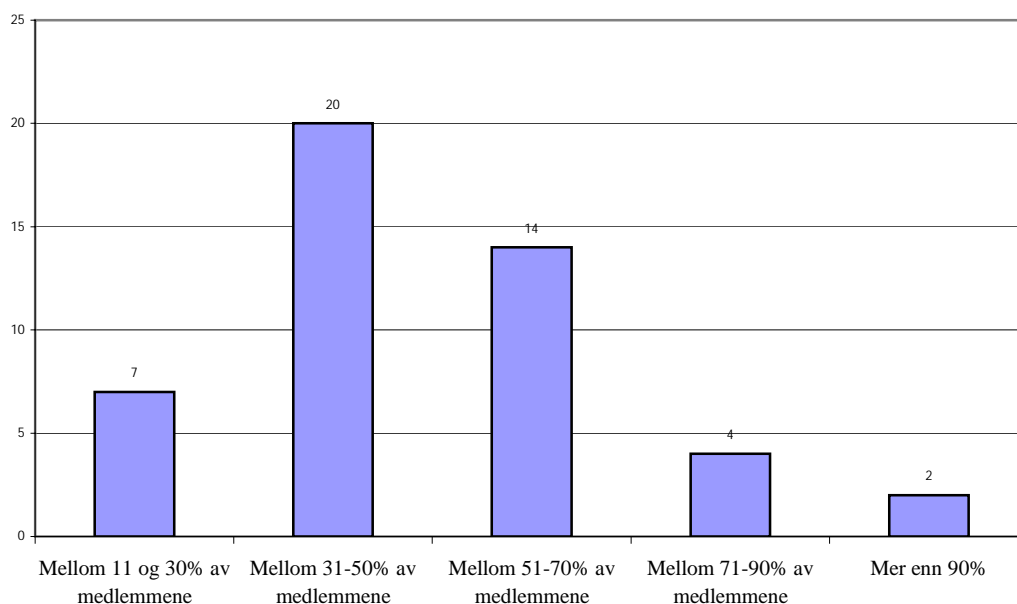
5 Kravprofil

Det er veldig ulik tilnærming mellom lokallagene når det gjelder profilen på kravene som oversendes arbeidsgiver. Størrelsen på det første kravet som oversendes arbeidsgiver varierer fra over dobbelt så mye som samlet pott til 2% av potten. Selv om noe av variasjonen kan tilskrives forskjellig størrelse på lokallagene og institusjonene er det fortsatt stor forskjell mellom noenlunde like lokallag. Tidligere års evalueringer har gitt det samme bildet og variasjonen kan tyde på at lokale tradisjoner er mer avgjørende for lokallagenes kravprofil enn en felles Forskerforbund politikk i forhold til hvordan lokale forhandlinger skal gjennomføres. I såfall har de ulike forhandlingsutvalgene deltatt på forskjellige tillitsvalgtkurs!

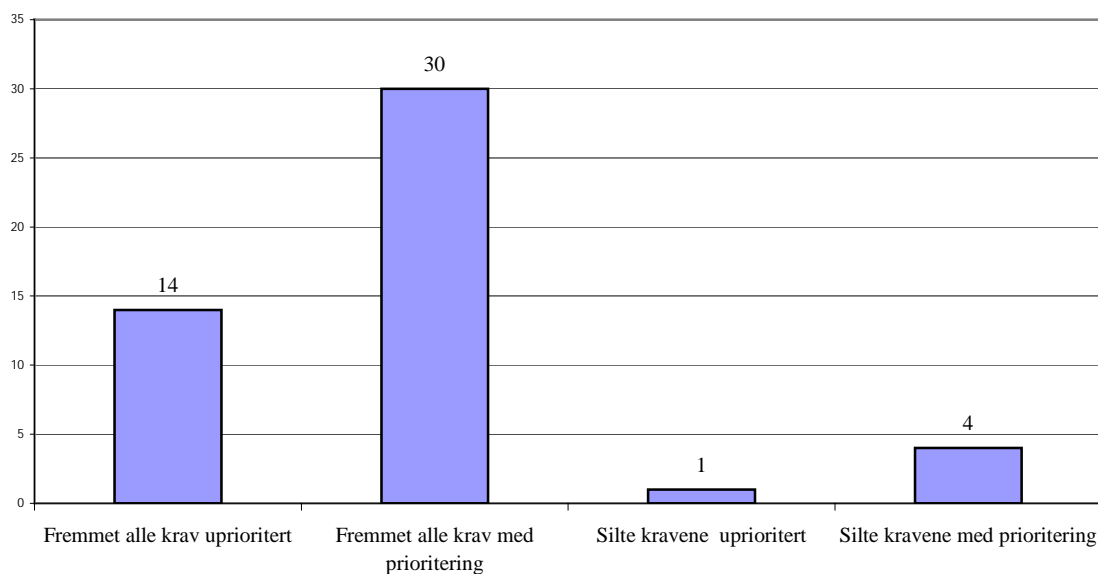
Tabell 2 Kravstørrelse i prosent av pott

Navn på lokallag	Prosent	Navn på lokallag	Prosent
HiA	95	NTNU	42
HiB	57	NUPI	83
HiG	40	Polarinstituttet	82
HiH	77	Polithøgskolen	51
HiL	81	RTV	2
HiNarvik	24	SiFO	104
HiNesna	137	Stami	72
HiT	10	Statens strålevern	180
KhiB	30	Statkart	12
KhiO	203	UiT	64
Met.Inst	50	Vet instituttet	105
NIFES	7	Snitt	70

Det er også ulik praksis i forhold til hvor stor andel medlemmer det blir fremmet krav for til det første forhandlingsmøtet.

Figur 1 Andel av medlemmene det ble fremmet krav for til første forhandlingsmøte

Den vanligste strategien ved kravoversendelsen er å fremme alle innsendte krav i prioritert rekkefølge. Det er ikke vanlig å foreta en siling av kravene før de oversendes arbeidsgiver, bare fem av lokallagene gjorde dette (Jmf figuren nedenfor).

Figur 2 Strategi ved kravoversendelse

Når det gjelder størrelsen på kravene er det vanligste krav på 1-2 lønnstrinn. Samtidig har 19 av lokallagene flest krav på mer enn 3 lønnstrinn. Som tidligere er det derfor stor variasjon mellom lokallagene på dette punktet. Se tabell neste side.

Tabell 3 Lokallagens kravprofil

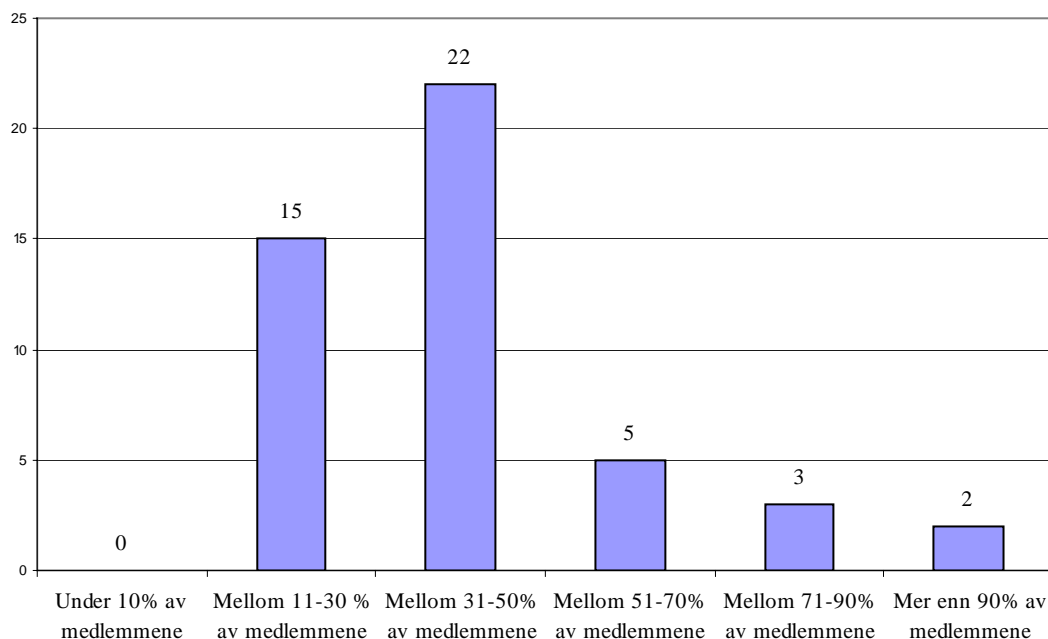
Navn på lokallag	Totalt antall krav	Prosent krav på 1-2 ltr	Prosent krav på 3-4 ltr	Prosent krav på 5 eller flere ltr
Bioteknologinemnda	3	100,0	0,0	0,0
Folkehelse	60	6,7	50,0	43,3
Fylkesmann i Nord-Tr	2	50,0	50,0	0,0
HiA	147	70,7	21,1	8,2
HiB	76	52,6	47,4	0,0
HiBO	40	87,5	7,5	5,0
HiBU	33	21,2	54,5	24,2
HiG	17	82,4	17,6	0,0
HiH	27	92,6	7,4	0,0
HiL	32	56,3	40,6	3,1
HiNarvik	8	100,0	0,0	0,0
HiNesna	29	44,8	41,4	13,8
HiT	76	76,3	22,4	1,3
HiVE	68	85,3	14,7	0,0
HiVO	37	59,5	35,1	5,4
HiØ	95	20,0	62,1	17,9
HiÅlesund	17	82,4	17,6	0,0
HSH	23	43,5	56,5	0,0
KHiB	7	71,4	28,6	0,0
KHiO	37	18,9	35,1	45,9
Luftkrigsskolen	7	57,1	28,6	14,3
Mattilsynet	6	83,3	0,0	16,7
Met.Inst	87	69,0	28,7	2,3
NGU	17	23,5	58,8	17,6
NIFES	12	8,3	58,3	33,3
NLH ¹	123	45,5	40,7	13,8
NOKUT	13	69,2	30,8	0,0
Norsk språkråd	6	33,3	50,0	16,7
NOVA	16	81,3	18,8	0,0
NTNU	304	75,7	22,4	2,0
NUPI	11	63,6	36,4	0,0
Patentstyret	7	100,0	0,0	0,0
Planteforsk	45	24,4	75,6	0,0
Polarinstituttet	14	35,7	42,9	21,4
Politihogskolen	15	53,3	46,7	0,0
Riksantikvaren	23	82,6	17,4	0,0
Riksarkivaren	27	88,9	11,1	0,0
RTV	2	0,0	50,0	50,0
SiFO	14	0,0	100,0	0,0
Stami	15	80,0	13,3	6,7
Statens strålevern	22	0,0	59,1	40,9
Statkart	28	35,7	64,3	0,0
UHR	12	75,0	25,0	0,0
UiT	164	45,7	40,9	13,4
Utd direktoratet	11	0,0	27,3	72,7
Vet instituttet	41	24,4	51,2	24,4
SNITT	43,1	53,9	35,1	10,9

¹ Skiftet navn til Universitetet for miljø- og biovitenskap fra 01.01.05

6 Resultater

De lokale forhandlingene kommer en stor andel av medlemmene til gode. Alle lokallagene i undersøkelsen oppgir at flere enn 10% av medlemmene fikk opprykk gjennom lokale forhandlinger. De fleste lokallagene i undersøkelsen oppgir at mellom 31% og halvparten av medlemmene fikk tillegg gjennom de lokale forhandlingene i 2004.

Figur 3 Lokallagenes vurdering av andel medlemmer totalt som fikk opprykk i de lokale forhandlingene

Medlemmenes andel av total lønnsmasse ved institusjonen er en god målestokk på om man har fått et godt eller dårlig resultat. Dersom man har oppnådd et prosentmessig resultat som er på nivå med eller mer enn medlemmenes andel av institusjonenes totale lønnsmasse er det bra. Når det er sagt så skal potten ved lokale forhandlinger fordeles på grunnlag av individuell innsats. Man må derfor bare bruke dette som et grovt anslag på hvordan man har gjort det i forhandlingene.

43 av lokallagene hadde opplysninger om lønnsmasse til virksomheten og egne medlemmer. Dette er bra, men samtidig var det bare 27 av lokallagene som hadde gitt informasjon om både lønnsmasse, pott og resultat slik at det ble mulig å regne resultatet i forhold til en proratafordeling.

Tabell 4 Resultat i forhold til en proratafordeling

Navn på lokallag	Resultat i forhold til prorata (i prosent)	Navn på lokallag	Resultat i forhold til prorata (i prosent)
Bioteknologinemnda	49,3	HiH	1,4
Statens strålevern	19,5	HiB	1,2
UiB	18,4	HiL	0,7
NHH	13,2	Statkart	0,6
HiA	11,5	HiNarvik	0,5
Nidaros domkrk r.	11,4	UHR	0,0
Luftkrigsskolen	8,9	HiT	-0,2
NTNU	8,0	Vet instituttet	-2,4
Folkehelsa	7,7	Stami	-3,5
UiT	6,4	NUPI	-3,9
HiG	2,7	Skogforsk	-5,8
Polarinstituttet	2,1	NIFES	-6,5
Utd direktoratet	1,8	Met.Inst	-8,8
HiNesna	1,7	SNITT	5,0

Hovedinntrykket er at lokallagene har gjort det bra og til dels meget bra i de lokale forhandlingene i 2004. Syv av lokallagene oppnådde noe mindre enn prorata, men de fleste av disse var på bare noen få prosent og det er ikke mye.

Over halvparten av de medlemmene som stilte krav fikk tillegg i lokale forhandlinger.

Tabell 5 Andel medlemmer som hadde stilt krav og fikk tillegg (prosent)

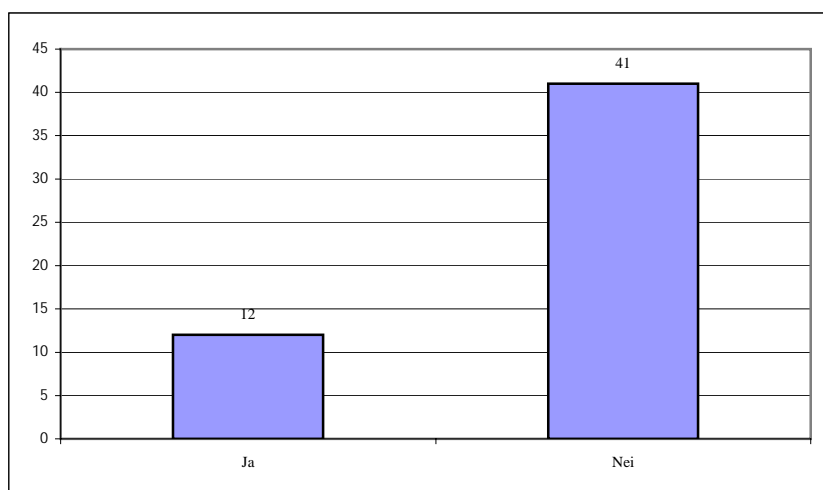
Navn på lokallag	Andel medlemmer som sendte inn krav og fikk tillegg i 2.3.3 forhandlingene? (prosent)	Navn på lokallag	Andel medlemmer som sendte inn krav og fikk tillegg i 2.3.3 forhandlingene? (prosent)
Fylkesmann i Nord-Tr	100	NTNU	57
Luftkrigsskolen	100	Riksantikvaren	56,5
NHH	90	Riksarkivaren	55,6
HiNarvik	87	Folkehelsa	54
KHiO	85	HiBU	54
HiG	82	NLH	54
NOVA	80	HiØ	53
Patentstyret	80	NGU	50
Statkart	80	RTV	50
Skogforsk	73	UiB	49
Polarinstituttet	71	UiT	46
HiVE	70	HiT	43
HiVO	70	NIFES	42
HiÅlesund	70	HiL	25
HiNesna	69	Stami	25
NOKUT	69	HiB	22
Politi høgskolen	67	Utd direktoratet	20
HSH	65,6	Nidaros domkrk r.	10
UHR	65	Bioteknologinemnda	-
NUPI	64	HiA	-
Statens strålevern	64	HiBO	-
Met.Inst	60	KHiB	-
Norsk språkråd	60	Mattilsynet	-
Vet instituttet	60	Planteforsk	-
HiH	58	SiFO	-
		<i>Total</i>	<i>60,6</i>

Tre lokallag oppga at de hadde inngått/revidert særavtaler som del av forhandlingene i 2004. Dette omfattet blant annet særavtaler om:

- Minstelønn, blant annet for 1017 stipendiat med minimum innplassering i alternativ 2
- Særavtale om opprykk for lokale tillitsvalgte på bakgrunn av at det er vanskeligere for tillitsvalgte i vitenskapelig stilling å kvalifisere seg

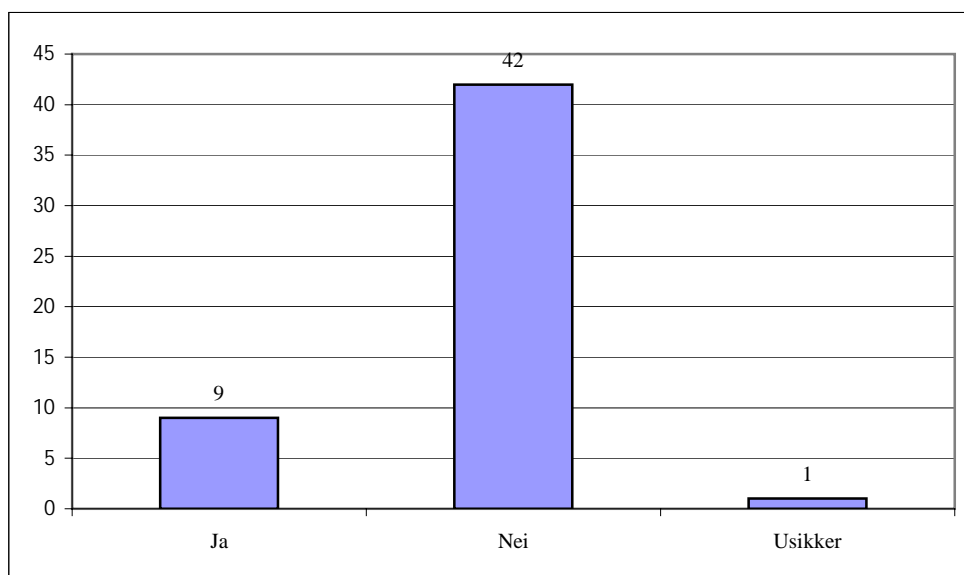
Forhandlingene gjennomføres som oftest med alle organisasjonene rundt bordet. Forhandlingene ble gjennomført etter hovedsammenslutningsmodellen ved 12 av institusjonene i undersøkelsen (jmf figur 4):

- Fylkesmann i Nord-Tr
- HiH
- NHH
- Nidaros domkrk r.
- NOKUT
- Norsk språkråd
- NUPI
- Planteforsk
- Polarinstituttet
- Riksarkivaren
- SiFO
- UHR

Figur 4 Ble forhandlingene gjennomført etter hovedsammenslutningsmodellen (antall lokallag)?

De aller fleste institusjonene gjennomfører ikke innledende drøftinger på lavere nivå i organisasjonen før forhandlingene. Innledende drøftinger ble bare gjennomført ved ni av lokallagene:

- Arkitekt høyskolen
- HiA
- HiBO
- Luftkrigsskolen
- NTNU
- NUPI
- Polarinstituttet
- SiFO
- UiB

Figur 5 Ble det ført forberedende forhandlinger på lavere nivå i virksomheten (antall lokallag)?

7 Prioriteringer og vurderinger

I spørreskjemaet ble det også spurt etter hvilke prioriteringer forhandlingsdelegasjonene gjorde i forhandlingene. Her varierte svarene mye, men noen gjennomgående trekk var som følger:

- Førstestillinger (førstemanuensis, 1109 og 1110) og professorstillinger ble gjennomgående prioritert
- Flere hadde også prioritert førstekonsulentene, blant annet ved å forsøke å overføre stillingene til seniorkonsulent-/rådgiverkoder.

- Oppretting av skjevheter
- Fordeling etter innsats, vitenskapelig produksjon
- Ivaretagelse av de som ikke hadde fått tillegg på flere år

De fleste lokallagene ga uttrykk for at de var tilfredse/rimelig fornøyde med oppgjøret. Dette støtter opp under bildet av at lokallagene har gjort det bra i årets forhandlinger. Bare 2-3 av lokallagene ga direkte uttrykk for at de ikke var fornøyde med oppgjøret. Dette varierte fra "(.) resultatet av forhandlingene (...) en liten katastrofe (..)" til "for lite til faglige stillinger".

8 Oppsummering

Ved 20 av lokallagene ble det også i år lagt til midler i potten. Selv om det meste var småbeløp så hadde 8 lokallag lagt til 10% eller mer i potten.

Det er veldig ulik tilnærming mellom lokallagene når det gjelder den totale størrelsen på det første kravet som oversendes arbeidsgiver og når det gjelder hvor stor andel av medlemmene man fremmer krav på vegne av. Når det gjelder størrelsen på de individuelle kravene er det mest vanlig med krav på 1-2 lønnstrinn, men samtidig har 19 av lokallagene flest krav på mer enn 3 lønnstrinn og det er som tidligere stor variasjon mellom lokallagene også på dette punktet. Selv om noe av variasjonen mellom lokallagene på disse punktene kan tilskrives forskjellig størrelse på lokallagene og institusjonene er det fortsatt stor forskjell mellom noenlunde like lokallag. Tidligere års evalueringer har gitt det samme bildet og variasjonen kan tyde på at lokale tradisjoner er mer avgjørende for lokallagenes kravprofil enn en felles Forskerforbund politikk i forhold til hvordan lokale forhandlinger skal gjennomføres.

Det som lokallagene i stor grad ser ut til å ha felles når det gjelder kravprofil er at nesten alle videresender alle krav som kommer inn til arbeidsgiver. Det er altså ikke vanlig å foreta en utsiling av kravene før de oversendes arbeidsgiver. Ved kravoversendelsen er den vanligste strategien å fremme alle fra medlemmene i prioritert rekkefølge.

De lokale forhandlingene kommer en stor andel av medlemmene til gode. Alle lokallagene i undersøkelsen oppgir at flere enn 10% av medlemmene fikk opprykk gjennom lokale forhandlinger. De fleste lokallagene i undersøkelsen oppgir at mellom 31% og halvparten av medlemmene fikk tillegg gjennom de lokale forhandlingene i 2004.

Hovedinntrykket er at lokallagene har gjort det bra og til dels meget bra i de lokale forhandlingene i 2004. Syv av lokallagene oppnådde noe mindre enn prorata, men de fleste av disse var på bare noen få prosent og det er ikke mye. Over halvparten av de medlemmene som stilte krav fikk tillegg i lokale forhandlinger. De fleste lokallagene ga uttrykk for at de var tilfredse/rimelig fornøyde med oppgjøret. Dette støtter opp under bildet av at lokallagene har gjort det bra i årets forhandlinger. Bare 2-3 av lokallagene ga direkte uttrykk for at de ikke var fornøyde med oppgjøret.

Figur 6 Lokallag i undersøkelsen

Institusjon	Forkortelse
Arkitekthøyskolen	AHO
Arkivverket	Arkivverket
Bioteknologinemnda	Bioteknologinemnda
Folkehelseinstituttet	Folkehelsa
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Fylkesmannen i Nord-Tr.
Høgskolen i Agder	HiA
Høgskolen i Bergen	HiB
Høgskolen i Bodø	HiBO
Høgskolen i Buskerud	HiBU
Høgskolen i Finnmark	HiF
Høgskolen i Gjøvik	HiG
Høgskolen i Harstad	HiH
Høgskolen i Lillehammer	HiL
Høgskolen i Narvik	HiN
Høgskolen i Nesna	HiNesna
Høgskolen i Sogn og Fjordane	HiSF
Høgskolen i Telemark	HiT
Høgskolen i Vestfold	HiVE
Høgskolen i Volda	HiVolda
Høgskolen i Østfold	HiØ
Høgskolen i Ålesund	HiÅ
Høgskolen Stord/Haugesund	HSH
Kunsthøyskolen i Bergen	KHiB
Kunsthøyskolen i Oslo	KHiO
Luftkrigsskolen	Luftkrigsskolen
Mattilsynet	Mattilsynet
Meteorologisk institutt	Met.Inst.
Norges geologiske undersøkelser	NGU
Norges handelshøyskole	NHH
Nidaros domkirke restaureringsarbeid	Nidaros Domkrk r.
Norsk institutt for ernærings- og sjømatforskning	NIFES
Norges landbrukshøyskole	NLH
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	NOKUT
Norsk Polarinstitutt	Polarinstituttet
Norsk språkråd	Norsk språkråd
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring	NOVA
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	NTNU
Norsk utenrikspolitisk institutt	NUPI
Patentstyret	Patentstyret
Planteforsk	Planteforsk
Politi høyskolen	Politi høyskolen
Riksantikvaren	Riksantikvaren
Rikstrygdeverket	RTV
Statens institutt for forbruksforskning	Sifo
Skogforsk	Skogforsk
Sosial- og helsedirektoratet	Sosial og helsedir
Statens arbeidsmiljøinstitutt	STAMI
Statens kartverk	Statkart
Statens strålevern	Statens strålevern
Universitets- og høyskolerådet	UHR
Universitetet i Bergen	UiB
Universitetet i Tromsø	UiT
Utdanningsdirektoratet	Utd direktoratet
Veterinærinstituttet	Vet instituttet

FORSKERFORBUNDETS SKRIFTSERIE

Forskerforbundet har etablert sin egen skriftserie for å samle forbundets innstillinger, utredninger, notater mm. under en felles profil. Skriftene kan bestilles vederlagsfritt fra sekretariatet: e-post post@forskerforbundet.no eller fra forbundets hjemmesider www.forskerforbundet.no.
Følgende utgivelser er tilgjengelige:

2005:

- Erfaringer med kvalitetsreformen (7/2005)
- Evaluering av lokale forhandlinger – 2004 (6/2005)
- Lønnsstatistikk for kommunal sektor per 31.12.04 (5/2005)
- Lønnsstatistikk for privat sektor per 31.12.04 (4/2005)
- Lønnsstatistikk for statlig sektor per 31.12.04 (3/2005)
- Forskerforbundets prioriterte arbeidsoppgaver - 2005 (2/2005)
- Research and Higher Education in Norway (1/2005)

2004:

- Handlingsplan for stipendiater 2002-06 (5/2004)
- Lønnsstatistikk kommunal sektor – 2003 (4/2004)
- Lønnsstatistikk privat sektor – 2003 (3/2004)
- Forskerforbundets prioriterte arbeidsoppgaver - 2004 (2/2004)
- Kartlegging av ressurser til tillitsvalgтарbeid i statlig UH-sektor (1/2004)

2003:

- Forskerforbundet: Beretning 01.09.00-31.12.02 (5/2003)
- Lønnsstatistikk privat sektor – 2002 (4/2003)
- Lønnsstatistikk kommunal sektor – 2002 (3/2003)
- Evaluering av lokale forhandlinger – 2002 (2/2003)

2002:

- Evaluering av lokale forhandlinger – 2001 (5/2002)
- Lønnsstatistikk for privat sektor – 2001 (4/2002)
- Seniorpolitikk (3/2002)

2001:

- Rekrutteringssituasjonen ved universitetene og høgskolene 1999-2000 (6/2001)
- Administrativ endring i høyere utdanning i 1990-årene (5/2001)
- Evaluering av lokale forhandlinger i staten – 2000 (4/2001)
- Kartlegging av ressurser til tillitsvalgte i instituttsektoren (3/2001)

2000:

- Lokale forhandlinger i staten - 1999. En oppsummering (4/2000)
- Opphavsrett. Et notat fra Forskerforbundets opphavsrettsutvalg (3/2000)
- Forskerforbundet: Innstilling fra Organisasjonsutvalg III (1/2000)

1999:

- Forskningspolitisk seminar 1999, Foredragssamling (2/1999)

1998:

- Forskningspolitisk seminar 1998 – Foredragssamling (5/1998)
- Forskerforbundets beretning 1.9.96 – 31.8.98 (4/1998)
- Forskerforbundet i ny drakt. Innstilling fra Organisasjonsutvalg II (3/1998)
- Tid til FoU ved universiteter og høgskoler (2/1998)

1997:

- Opprykk til professor etter kompetanse – En vurdering av ordningen (5/1997)
- Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for universitetene og høgskolene (4/1997)